Взаимосвязь в работе учителя-логопеда с воспитателем по обучению татарскому языку

Учитель-логопед МБДОУ “Детский сад комбинированного вида №11 “Планета детства”
Соколова О.А., Фаррахова Ф.Ф.

Речь представляет собой единство двух сторон: материальной и идеальной. Материальная – это внешняя, формальная сторона, а идеальная – внутренняя, смысловая. В материальной стороне находит своё выражение язык, в идеальной – мысль.

Язык может быть усвоен двумя путями: бессознательно-интуитивным и сознательно-дискурсивным. Первый путь – это практический или жизненный способ овладения языком, когда он усваивается без его теоретического осмысления. Например, в процессе ежедневного общения. Второй путь – теоретический или научный способ. Понятно, что в условиях детского сада наиболее приемлемым является первый путь. Но также понятно, что какие-то зачатки теоретического осмысления у дошкольников быть должны.

Основная наша цель:

овладение детьми обоими государственными языками.

Отличие татарского алфавита от русского:

- в татарском языке 39 букв (33+6 – Ә,Ө,Ү, Җ , Ң , Һ);
- гласные бывают твёрдые и мягкие: а/ә, о/ө, у/ү, ы/э (е), и;
- ые согласные: w (в); ч- без начальной

; ү; ң; һ;къ, гъ.

Звуковая гимнастика, фонетические упражнения

1. Представьте себе, что вы у доктора. Он осматривает ваше горло. Вы должны широко открыть рот и сказать «а-а-а» (русск.произношение)

2. Представьте себе, что вы сильно чем-то удивлены. Вы должны широко открыть рот и с удивлением сказать «а-а-а» (татарское произношение)

«Нәрс ә үзгәрде?” (“Что изменилось?”)

Ат – аш; ат - аю – ай – ак – аз.

«Рифма тап!»(«Найди рифму»)

Бер, ике, өч, дүрт, биш, алты, җиде, сигез, тугыз, ун -
Кояш кебек .... (әфлисун).

Көзен ашый балалар
Кызыл – кызыл ... (алмалар)

Күзләреңә бик килешер,
Аша күп итеп ...(кишер)

Әгәр салкын тисә, туган,
Аша күп итеп ...(суган).

«Көчле – әкрен» («Громко – тихо»)

Когда бабочка садится на большой цветок – звук Ә произносим громко , з ка на маленьк

Проговаривание звуков изолированно и в словах

Ә – әби, әни,әти, әтәч,тәрәзә.....

Ө – өй, өч, көн, төлке,өстәл, сөт.....

Ү – үтүк, үгез,күз, сүз, бүлмә, түбәтәй....

Җ – җил, җиләк, кәҗә, җыр, шәҗәрә ....

Ң – яңгыр, чаңгы, бәрәңге, җиң, уң ....

Һ – һава, шәһәр, һәйкәл, Илһам, һөнәр

"Нинди сүз артык?" ("Какое слово лишнее?")

Алма, ат, аю, агач, әтәч, апа, аш...
Әлифба, әти, әни, әби, әкият, абый...
Оек, он, онык, өстәл, очучы, оя, орлык....
Өч, өй, өрек, өрәңге, орчык, өлеш...
Урындык, урман, үрдәк, уенчык, утын...
Үгез, үлән, үрмәкуч, үтүк, урам, үлчәү...

Кто назовёт больше слов, которые начинаются и заканчиваются звуком [к]

Калак, колак, кабак, кадак, көрәк, курчак, күбәләк, көчек, кармак, кашык, күлмәк, күзлек, койрык....

Роль устного народного творчества при автоматизации звуков Табышмаклар (загадки)

Алсу битле кыз үсте.
“Туп” итеп агачтан.
Сикереп төште.
(Алма)

Башы – тарак,
Койрыгы -урак.
(Әтәч)

Башы бер дә булмаса да,
Эшләпәдән утыра.
(Гөмбә)

Канаты аягы бар,
Үзе йөзә алмый.
(Тавык)

Эндәш (Закличка)

Кояш, чык!
Болыт, кач!
Без уйнарбыз җылыткач.

Санамыш (Считалка)

Ипи, шикәр, тоз –
Гөрлисең килмәсә,
Чыгып сыз!

Тел шомарткыч (Чистоговорка).

Ра –ра – ра – Сара суга бара.

Рә – рә – рә –ә син кар күрә.

Ри – ри – ри – янымда Сарбай йөри.

Ры – ры – ры – Сарбай – ул сары.

Тизәйткечләр (Скороговорки)

Саескан кафега килгән,

Ак кофта, кара сарафан кигән.

Фил озын борын булса да,

Озынборын фил булмас.

Развитие связной речи

Составь рассказ по картине «Гаилә” (“Семья»), используя как можно больше слов со звуком Ә.

Бу гаилә зур. Монда 5 кеше яши: әби, әти, әни, кыз, һәм бәби. Әбинең исеме Әминә. Ул тәмле итеп бәлеш, чәк-чәк, пешерә. Көзен балаларга җылы бияләйләр, оекбашлар бәйли. Әтинең исеме – Әнвәр. Ул редакциядә хәбәрче булып эшли. Әнинең исеме – Әнисә. Ул – тәрҗемәче. Ул да редакциядә эшли. Кызның исеме – Әлфинә. Ул мәктәптә алтынчы сыйныфта укый. Әлфинә – әдәпле, тәртипле бала. Бәби бәләкәй. Аның исеме – Әнвәр.

Спасибо за внимание!